

erkjende med den ærede Ordfører, at det virkelig er aldeles vilkaarligt at nævne dette Tal 3. Skulle vi gaae videre, maae vi give den fulde Frihed. Det vil jeg med Fornøielse gjøre, og jeg troer, det ingen Skade vilde afstedkomme; men vi vide meget godt, at det vil møde stærk Modstand, og at de Grunde, som nu ere fremhævede, ville med Styrke blive fremhævede derimod. De Grunde, som man derimod har fremhævet mod Paragraphen med vort Endringsforslag, navnlig de fra den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (F. N. Hansen), ere aldeles urigtige; de ramme slet ikke det Forslag, som her foreligger. Hvad der er foreslaaet, er aldeles consequent, hvilket jeg ogsaa maa bemærke til den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgkreds (Klein). Man vil fritage de enkelte Gaardeiere for denne Tvang; men naar vi ere komne dertil, stille vi Forholdet lige for alle Andre. Den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgkreds (Klein) gjorde en Bemærkning med Hensyn til Valget af Voldgiftsmændene. Det gjør mig ondt, at det ærede Medlem af Udvalget, der har stillet Forslaget, er fraværende og som Følge deraf ikke kan forsvare sit Forslag. Jeg troer ikke, at de Grunde, der bleve fremsatte mod det, ere bespøiede. Hvorfor er det, man vil have en Opmand? Fordi det hidtilværende System: at vælge 2 Synsmænd og 4 Oversynsmænd, har i sig Spiren til Umuligheden af en Afgjørelse. Kunne Synsmændene ikke blive enige, har man ingen anden Udvei end at tage nye Synsmænd; har man Oversynsmænd, og disse staae 2 imod 2, kan man heller ingen Afgjørelse komme til, men maa vælge nye Oversynsmænd. Det er dette, man har søgt at råde Bod paa ved Forslaget; thi de have da en afgjørende Myndighed — altsaa vi skulle have 3 for at faae en Afgjørelse. Nu har det ærede Medlem, der har stillet dette Forslag, lagt stor Vægt derpaa; der er her overordentlig vigtige Forretninger at afgjøre, det er betænkeligt i det enkelte Tilfælde at

lade det blive staaende ved en enkelt Afgjørelse uden nogen Appel, og man har derfor som i alle andre Forhold tilstaaet en Appel, der hvad enten der er Tale om Syn og Oversyn, Skjøn og Overskjøn, overordnede og underordnede Domstole, ellers altid tilstedes. At Benævnelsen Voldgiftsmænd og Opmand ellers i Lovgivningen forstaaes noget anderledes, synes mig ikke kan være nogen Indvending mod Forslaget, der i og for sig selv er praktisk, nyttigt og let gjennemførligt. Men Benævnelserne kunne jo godt forandres.

Indenrigsministeren ad interim:

Jeg er rigtignok overbeviist om, at man paa de Egne, hvor Selveiendom almindelig er udbredt, slet ikke er udsat for den Fare, at Familiernes Antal skulde formindskes; hele Bevægelsen gaaer tværtimod i den modsatte Retning, den gaaer, som altid, ud paa at udstykke mere og mere. Jeg er overbeviist om, at naar man vilde forsøge paa at fortrænge Bøndefamilierne fra Gaardene, vil det næsten altid vise sig at være misligt, fordi der er saamange særlige Omstændigheder ved deres hele Maade at leve paa, som sikrer Bonden Besiddelsen af Bøndergaardene. Det er ganske vist, at en Familie, der ikke vil gaae ind paa denne Maade at leve paa, slet ikke vil kunne komme ud af det, og at den ikke vil kunne give Saameget for Gaarden som Bonden. Jeg troer derfor ikke, at der er nogensomhelst Betænkelse ved at gaae ind paa § 1; man borttager en Indskrænkning, der nedsetter disse Eiendommers Værdi; det er Uret, at man alene tænker paa Fæstebønderne, man er berettiget til at fordrø, at der skal tænkes paa Landeiendomsbesiddere i det Hele og paa de Egne, hvor Selveiendom er udbredt; der er i Forhold til Fæstebønderne et langt overveiede Antal af Selveiere, som med Glæde ville see denne Indskrænkning falde bort, og naar man seer derhen til, saa bør man ikke lade den blive staaende.